

BRASSÓ

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó-, kis- s nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dícső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, köhalmi, medgyesi, nagy-sinki, segesvári és szent-ágothai kir. járásbírók hivatalos hirdetője.

MEGJELENIK HETENKENT HARÓMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban. Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát, Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s társa hirdetési irodájában.

123-ik szám.

Brassó, Szombat, október 26-án.

V. évfolyam. 1889.

Ünnep

Az ősök iránti kegyelet megőrzése legbiztosabb záloga a jövőnek.

Az ősök dícsőségének hirdetése, legjobb lelkesítője a jelennek.

A mult nagyságának dicsőítése bizonyítéka a jelen fogékonyságának szép és nemes iránt.

Lelkesedést meríteni csak a multakból lehet, mint maga Kossuth is izente nekünk: „merítsen a jelen nemzedékről-nemzedékre lelkesedést a mult emlékeiből.”

A kegyelet adóját leróni Erdély egykori nagyja iránt és nemes példájából lelkesedést meríteni a jövő küzdelmeire: ezt akarja Brassó város magyarsága a hős Székely Mózes emlékének szentelt márványtáblával.

Nem történelmi ünnep akar ez lenni, nem tünemény egyik vagy másik történész ellen, vagy mellett, hanem egyszerű hazafias tény, mely hivatva van a multak emlékét felelevenítve, a jelen s jövő nemzedék elé úgy tárni azt, hogy abból tanuljon hazát és nemzetet szeretni.

Nem bizonyítjuk, hogy ott azon a helyen fekszik-e tényleg hős Székely Mózes feje, avagy nem. De mert az ellenkező nincs bebizonyítva, mert a valószínűség nincs kizárva, mert egy magyar és szász történész egyaránt annak ismeri, — helyeseljük ez emléktábla elhelyezését, mint a brassói magyarság egy újabb kegyeletes emlékét.

Az a márványtábla mély értelemmel s nagy tanulsággal bír. Hirdetője annak, hogy a mikor a haza veszélyben forgott, a szászok segítséget küldött a magyarságnak. És a mikor elbukott a haza ügye, a legnagyobb szász igyekezett eltakarni a haza gyászát, saját veszélyeztetésével eltakarítani a meggyalázott fejedelmi főt.

E tábla tehát nemcsak a mi kegyeletünket fogja hirdetni a késő utódoknak, hanem egyuttal Weisz Mihály nemeslelkűségét és az akkori szászok hazafiságát.

E tábla nemcsak nekünk fogja hirdetni Kossuth izenetét, hogy „merítsen a jelen nemzedékről-nemzedékre lelkesedést a mult emlékeiből”: nemcsak minket fog rendíthetetlen

hazaszeretetre s a hazáért való áldozatkész-ségre buzdítani, hanem hirdetni fogja szász testvéreinknek is, hogy az ő kötelességek is élm-halni a hazáért s támogatni annak erős-bítésén fáradozó magyarságunkat.

Mert mit akart Székely Mózes?

Nagygyá, hatalmassá, függetlenné tenni e hazát? E törekvésében támogatták őt a brassói szászok. És mit akar ma a magyarság?

Nagygyá, hatalmassá tenni e hazát. Ebben a törekvésében támogatni, kötelessége a hazafias szászoknak, saját érdeke parancsolja. És mert a legnagyobb veszély e hazára nézve a magyarság pusztulása volna, s mert e veszély ma imminens, itt az idő arra, hogy a mai szászok kövessék ősei példáját.

A véletlen akarta, hogy a mult ez emléket a jelen legnagyobb alkotása elevenítse fel: az E. M. K. E.

A véletlen játéka, hogy a hazáért elvett hóst a hazáért életre hívott testület, az E. M. K. E., koszoruzza meg.

A mult nagysága feltámad a jelenben és mi egyszerre ültetjük a mult és jelen nagyságának ünnepét.

Kettős ünnepe lesz tehát holnap a brassói magyarságnak: a kegyeleté és a hazafias kötelessége.

Amaz az emléktáblával, ez az E. M. K. E. közgyűlésével. Azzal felteszszük koronáját a multnak, ezzel megvetjük alapját a jövőnek. Azzal hálát rovunk le, — ezzel kötelességet teljesítünk, — kötelességet hazánk, nemzetünk és önmagunk iránt.

Rója le tehát a brassómegyei magyarság e kötelességét s ha márványtáblájában e felirat hirdeti az ősök iránti kegyeletét:

„Hős Székely Mózes feje itt porladt koszorútlan, Ámde a hű kegyelet kőbe iratta nevét.”

ugy hirdessük mi tetteinkben a költő e szavait:

„Hazádnak rendületlenül
Légy hive oh magyar!”

Legyünk egyek ez ünnepen mind, kiket a sors ide az ország e végső pontjára helyezett, szemünk előtt tartva a legnagyobb magyar e bölcs tanát: „Tegyen mindegyikünk, a mennyit tehet honáért, földieért! s ki becsületesebben, elszántabban járandja utolsó le-

helletéig a hazafiság pályáját, az legyen győztes — diadalmas.

Belföld.

Országgyűlés.

A képviselőház a f. hó 23-iki ülésben megkezdte a közutakról és vámokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását, de csak a tizedik paragrafusig jutott. Az első szakaszhoz Kun Miklós nyújtott be két módosítást, melyet Bezerédj Viktor előadó felszólalása után elvetett a ház. Az ötödik szakasz-nál Boross Béni módosítását Gullner Gyula, Papp Elek, Almágyi Sándor és a kereskedelmi miniszter felszólalása után elfogadta a ház. A 7-ik és 9-ik szakaszok együttes tárgyalásánál nagy vita fejlődött ki. Zay Adolf ugyanis e szakasz-nál nyújtotta be azon módosítások egyikét, melyeknek elfogadásához fűzte a mérsékelt ellenzék a javaslat harmadszori megszavazásához való hozzájárulását. Körössy Sándor, Varasdy Károly s ezután Baross Gábor miniszter sikerrel védelmezték a javaslat eredeti szövegét, míg Apponyi Albert gróf, Grünwald Béla, Petrich Ferenc és Váillyi Árpád az ellen szóltak. A mérsékelt ellenzék egy kis közigazgatási vitát rögtönzött e szakaszoknál s ez által alkalmat adott Barossnak egy határos replikára. Az ülés elején a képviselők oly csekély számban jelentek meg, hogy a ház határozatképtelen volt s az ülést husz perczre föl kellett függeszteni; az elnök ezért ismételve fölhitva a képviselőket „kötelességük pontos teljesítésére.” F. hó 27-én folytatta a ház e törvényjavaslat tárgyalását.

Brassó, okt. 25. (Fejérváry vád alatt.) A függetlenségi párt csütörtöki értekezletén Irányi Dániel előterjesztette a Fejérváry miniszter ellen benyújtandó vádindítványt.

A nagyszámban jelen volt tagok zajos helyesléssel fogadták és nyomban alá is írták.

A vádindítványt a ház holnapi ülésén fogja benyújtani Irányi Dániel.

Brassó, okt. 25. (Alispán-jelölés Déván.) Gr. Kun Géza tekintélyes hunyadmegyei birtokos értekezletet hívott össze e hó 23-ára Dévára, melyen a bi-

A „BRASSÓ TÁRCZAJA.”

A mostoha.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

Báró D. Ilma levele Somosy Margitához.

XX.

Julius 11.

... Ma meggyőződtem, hogy ez a szegény szívem még végtelen sokat elbir. Zoltán ma minden előleges tudósítás nélkül érkezett meg. Anyjától megtudá, hogy én itt vagyok szállva, felkeresett rögtön.

A viszonzítást részemről nem volt örömteljes; sőt mondhatom, végtelen fájdalmas volt. Ha komornám nem jelenti be nevén, én nem ismertem volna meg. Oh Margit, mivé lett ez az egykori ideál szép ember! Azok a szép szemek fény nélküliek, az arc halvány, beesett. A deli termet összegörnyedve. A régi Zoltánnak ma már csak árnyéka van.

Látva meglepetésemel, szomorú hangon mondá:

— Tudod-e Ilmám, mit mondék elutazásomkor?

Azt mondám, hogy hozzátok jövők meghalni! ... Ime — itt vagyok! ... Nem szerettem volna, ha távol kedves szép hazámtól temetiek volna el. Itt akarok megpihenni azok közelében a kik kedvesek szívemnek.

E szavak után soká nem szótam semmit. Én a

fájdalomtól, ő talán a sajnálattól, látva, hogy mennyire fáj nekem, így viszont látnom őt ... végre szóhoz jöttem s szemrevetést tévék neki, a miért nem írta meg betegségét.

— Miért írtam volna — mondá buz hangon — minek szomorítottalak volna, úgy is bánatot fog okozni halálom ...

Látva mély fájdalmamat, el akarva terelni a beszédet magáról, kérdezett, hogy boldog vagyok-e?

Szó nélkül vezettem a másik szobába kis lányom bölcsőjéhez.

— Ime, mondám, rámutatva a kis lányomra — most már boldognak kell lennem ugy-e? s én még sem vagyok boldog!

Szemrehányóan tekintett rám. Tekintetét megértve, folytatám: Oh, tudom, mit akarsz mondani, azt hogy gyermekem mindenért kárpótolhatna.

Igazad van s ha mostoha gyermekeimmel nem állana a régi harcz, most már boldog tudnék lenni; de így többet szenvedek, mint valaha.

Félve csókolom meg gyermekemet, mert Gizella végtelen szenved ez által, látva azt, mint szeretem gyermekemet.

— Hát még most sem ösmerték meg nemes lelkedet? — kérde bánatosan.

Elmondám neki az előző évi a társasági

hogy mint gyűlölk kis leányomat, s hogy még sem csókolták.

Oh, pedig nincs fájjobb érzése egy anyának, mintha gyermekét nem szeretik: inkább megbocsátja azt, ha vele méltatlanul bának, de ha gyermekével teszik azt; nem képes megbocsátani soha. — A legkiálthatatlanabb ember a lekevesbbé lesz az egy anya előtt ha gyermekehez szívéllyességet mutat. Rövid időm van még Ilmám, de e rövid időt is arra használom fel, hogy téged boldoggá tegyelek. Még nem tudom miként, de majd csak ki gondolok valamit.

Elmondám neki, hogy Vilma bárónő szomszédunkba van szállva. Ennek nagyon megörült. Nem tudom miért, de arca hirtelen derültté lett.

Bement Gizellához megnézte, hogy hol az ágya. Kérdezte, hogy mindég fekszik-e, szokott e napközben aludni. Ezek mind olyan kérdések voltak, a melyeket nem tudok magamnak megmagyarázni.

Elmenetele óta oly nyugtalan vagyok. Érzem, hogy aludni nem fogok. Lelkem annál a szegény betegnél lesz, a kinél a szívem van.

XXIII.

Zoltán levele barátjához.

Julius 22.

... Visszajöttem kedves barátom szép hazámba. Ide hoztam megpihenni, azt a szegény szívem, a melynek Buda-pesti Napocn sebet me-

zottsági tagok majdnem teljes számmal jelentek meg. -- Kun Géza gróf előadván az értekezlet célját, a jelen voltak egyhangulag nagy lelkesedés között Barcsay Kálmán jelenlegi alispánt jelölték ki újra az alispáni állásra.

A főjegyzői állásra szintén egyhangulag Hollaky Arthur jelöltetett ki.

Igy nagyon valószínű, hogy Barcsay egyhangulag fog megválasztatni.

Közmunka.

Budapest, 1889. okt. 23.

Ha a sürgető szükségnek mű valaha megfelelt, úgy ez bizonynyal a közmukalerovás reformja; és ha törvényjavaslat valaha figyelemmel volt a traditio exigentiáira, a jelen körülményeire s a jövőhöz fűzött várakozásokra, úgy Baross kereskedelemügyi miniszter javaslata ez a közmunkateljesítés szabályozásáról.

E nagyszabású, és e mellett oly eminenter gyakorlatiasan szerkesztett törvényhozási műnek minden sorában, minden mondatában megtaláljuk a lelkiismeretes studium, gondos megfontolás és az önmagát soha és sehol meg nem tagadó igazságszeretet nyomait. -- Nem is tehetett mást a mérsékelt ellenzék mint hogy elfogadta a javaslatot általánosságban, a részletes vita alapjául; miután azonban a középkorbeli ördögösök módjára szokása, hogy mihelyt Istennek áldozott, rögtön az ördögnek is felajánlja a maga tömjénrészét: ki is jelentette mindjárt, hogy harmadik felolvasásában csak úgy szavazza meg a javaslatot, ha a részletes vitában általa teendő módosítások elfogadtatnak. Ha egy asszony teszi ezt, hogy t. i. jól össze akar férni az urával, föltéve, hogy ez mindig az asszony akaratát teljesíti s a magáét soha érvényesíteni nem akarja, erre azt mondják, hogy az asszony az ur a háznál, a férjnek pedig, ki csak ily viszonyok közt fér meg a feleségével, papucshős a neve.

De hál' Istennek, a kormány nincs megházasodva az ellenzékkel és talán valamennyi miniszter közt Barossban van meg legkevésbé a tulajdonság arra, hogy papucshős legyen.

Ennek az embernek megvan a maga feje s a maga akarata: és hogy fej s akarat jó s erős, azt az igen tisztelt ellenzék nagyon a kedve ellenére érezte most. -- Éles dialektikája és kérlelhetetlen logikája alatt polyvaként repülnek szerte az ellenzéknek fáradságosan összehalmozott sophismái és a pártja által sikra állított Beöthy Ákos satyrája keserves silánysággá omlott össze Baross ripostjai után.

A „szegény embert“ megint előhúzzák segítségnek, ők, az „arisztokratikus párt“ szóinkai, azt a szegény embert, kivel személyesen soha kezét nem fogta, ha csak szavazás nincs.

A kormány javaslata, mondják ők, minimumával akkora adót ró e szegény emberre, mely néha egész adóját fölülmulja. Baross azonban bebizonyítja nekik, hogy ez a minimum éppen a szegény emberre nézve lényeges adókönyítést jelent, minthogy a természetbeni lerovás pénzértéke soha és sehol sem volt kisebb, mint a javaslatban megállapított késpénzbeli lerovás: sőt gyakran az új adónak háromszorosát is tette. A szegény emberről a munkatartozást egészen levenni s azt s középosztályra rakni, mely nálunk a közterhekben a nélkül is aránylag a legrosszabbul jár, nemcsak roppant igazságtalanság, hanem éppen megölése lenne e par excellence államfenntartó elemnek.

A mérsékelt ellenzék szónoka utalt az indirekt adókra, ezekhez egy pótlék hozza be a munkalerovás

lyet magammal vivék szívemben, az idő még mélyebbre véste; s ma már annyira sajog, hogy jótétemény lesz reá, ha egy rideg sirban megpihent . . .

Tegnap voltam Ilánánál, nagyon meglepte kinézésem. Szegény, ő sem boldog! . . . Nem irántami szerelme által boldogtalan, hisz mióta azt hiszi, hogy nem szeretem, fájdalma nem okozhat rombolást szívemben . . .

Közte s gyermekei közt még mindig a régi el lenségeskedés uralg; s most még többet szenved, mióta egy kedves kis leányt szült, a kit mostoha testvérok nem szenvednek. Ez teszi az anyát boldogtalanuá . . . Rövid pár napon van még hátra, kedves barátom, de ezt a rövid időt is Ilma boldogítására akarom felhasználni.

Egy tervem van s ha te segédkezet nyújtasz, kivihető. Reménylem, hogy e tervem által kibékíthetem anyát s gyermekeit s akkor Ilma nyugodt lesz családja körében, s én nyugodtan hallhatok meg! . . . Jöjj tehát, kedves barátom rögtön Pestre. Az „Európában“ vagyok szállva. Ez lesz utolsó szolgálatod, a mit szegény barátodnak teszsz!

(Folytatása következik.)

értékét. Ez az átváltoztatás nem a legigazságtalanabb lenne-e a világon nem épen a szegény ember fizetne-e annyit, sőt többet, mint a milliomos, ki nem iszik pálinkát, gyakran bort és sört is csak igen keveset?

Azután azt hozzák fel az ellenzékiek, -- e pontban mind a két árnyalat találkozik, a javaslat ellen, hogy valóságos diktátorságot ad a miniszternek a megyék felett, mivel ő jelölheti azokat az utakat, a melyeket építeni kell és a megye programjába felvett utakat törölhet.

Mint gondolják tehát az urak az utakra vonatkozólag a megyékben jelenleg létező desolált viszonyok megszüntetését, ha nem az által, hogy a rossz gazdálkodásnak a felelős miniszter hatalmi szava által eleje vététi és megakadályoztatik, hogy pld. olyan ut, mely két megyének jó utait egymással összekötné, ki építettlen marad, mert a közből eső megye azt nem akarja kiépíttetni? Vagy hogyan lehessen megakadályozni azt, hogy valamely megyében egy kerület minden utat fenntartsion, a többiek egyet se?

Ezenföül bebizonyította a miniszter, hogy az új törvény a valódi önkormányzatra, vagyis az utak kezelésére és ellenőrzésére vonatkozólag a vármegyével szemben liberálisabb, mint az eddigi szokás.

Még egy tromfot játszott ki az ellenzék a javaslat ellen. Hogyan lehessen, mondta az egyik szónok, az új törvényt lelkiismeretesen megfontolni és a maradandóság számára megalkotni, ha az új közigazgatási reformot nem ismerik, melyhez pedig alkalmazni kell a törvényt.

De Baross elütötte ezt a tromfot is: mivel a közigazgatást reformálni kell, addig ázsiai pocsolyákon kelljen a magyar nemzetnek átgázolnia? Mivel néhány év alatt egy nagy bajt fogunk elhárítani, addig megtűrünk egy másik nagy bajt, mely ellen a segítség kezünkben van? Baross érvei valóban ellenállhatlanok s a mily egyszerűen hangzik, oly megdönthetetlenül igaz e mondása: ha jó utakat akarunk, akkor oly törvényt kell alkotnunk, a mely megadja a hatalmat s eszközöket, az utaknak állandóságot ígérő szabályozására

Külföldi szemle.

Brassó, 1889. okt. 25.

A csár és csárné sértetlenül haza érkeztek. A csár az öt üdvözlő hadügyminiszternek, Wannovszkinak hangsúlyozta békés szándokait. »Háborút viselni épen nincs kedvem nem is gondolok reá.« -- mondá

A bécsi „Fremdenblatt“ a csár berlini látogatásáról szólva, kiemeli, hogy ez alkalommal bizonyára sikerült a birodalmi cancellár fáradozásainak a czárt a békeszövetség igazi intentiój felől felvilágosítani s a különféle besugások által táplált bizalmatlanságot és mesterségesen előidézett feszültséget a két uralkodó és a két birodalom közt elosztatni. Minthogy a csár most már tisztábban láthatja Németország és szövetséges társai céljait, jogosult a remény, hogy az orosz politikai körök hangulata is megváltozik. Csak ekkor fog Európa a találkozás eredményeként tartósabb megnyugvásnak örvendhetni. Mindazok, a kik loyálisan óhajtik a békét, kellően méltatták a találkozás megnyugtató jelentőségét. A német trónbeszéd tehát teljes joggal utalhatott arra, hogy a külföldön megszilárdult a bizalom a német politika iránt és teljes joggal következtethette ebből, hogy Európa békéje továbbra is biztosítva van.

A »Kölnische Ztg.« szerint pétervári külügyi hivatal legjobban értesült köreiből azt beszélik, hogy a csár és a német birodalmi cancellár közt lefolyt értekezés alkalmával a katonai kérdések csak mellékesen érintettek s az értekezés lényeges részét a szövetségi szerződések békés céljának tisztába hozatala képezte, mely szerződések tartalma és jelentősége felől a czárnak tévesen Németország ellenes irányában befolyásolt nézetei voltak. A császár és a csár politikai kérdésekről nem beszéltek. Ujabban ismét jól értesült hangok merülnek fel, hogy Giers miniszter különös súlyt helyez lehetőleg benső viszonyokra Oroszország és Franciaország között.

A fejedelmi vendégek már gyűlnek Athénbe. Királyunk ő felsége Kosjek követ fogja képviselni a görög trónörökös lakoldalán ő felségének sajátkezüleg irt szerencsét kívánó levelét fogja a görög királynak átadni. Az orosz trónörökös három hétig marad Athénben. Nem tartják valószínűnek, hogy elmenjen Konstantinápolyba.

Az angol lapok meglepedéssel fogadják a német trónbeszéd békés nyilatkozatait. A »Daily News« kiemeli a trónbeszéd teljesen békés jellegét és megjegyzi, hogy a trónbeszéd arra a szilárd elhatározásra mutat, hogy Németország folytatni akarja Kelet-Afrikában megkezdett művét. Már pedig Németország, mint gyarmatosító hatalmasság, a dolog természeténél fogva a béke záloga.

A »Nordd. Allg. Ztg.« jelentése szerint Bismarck herceg birodalmi cancellár e hó 23-án Friedrichruhában a zanzibári szultán követtségét fogadta, mely átadta neki a szultán ajándékait. Bismarck herceg arab és francia tolmácsok segélyével másfél óra hosszáig értekezett a követtséggel, barátságosan és a legtüzetesebben megbeszélve a két ország egymáshoz való viszonyát. A követtség tagjai Hamburgba visszatérve, nagy meglepedéssel nyilatkoztak az értekezletről s a fogadtatásról, melyben a cancellár részesítette őket. A követtség Hamburgból Angliába utazott.

Chauvinizmus az egyházban.

Lehetetlen volna, hogy a brassói német ujság, illetőleg annak volt szerkesztője és mostani szellemi irányítója, szó nélkül hagyjon valamit, a mi a magyar állam és nemzet konszolidálására és erősítésére előnyös volna. Nagy önmegtagadás lett volna tehát tőle, ha szó nélkül hagyja vala a magyarországi ág. ev. egyetemes konvent azon kezdeményezését, hogy az erdélyi ág. ev. egyház is bevonassék az egyetemes konventbe.

Nem is tette, hanem e helyett neki ment a közzel napokban lefolyt konventnek, a miért ez a panszláv Mundrony ügyét tárgyalni merte, azt mondva: »hogy a magyar chauvinizmus egyházi téren is igen nagy mérveket öltött már s még nagyobbakkal fenyeget.«

Miért? Mert egy veszélyes panszlávot megleceztetni merészelt; mert kimondta, hogy az anyakönyvek lehetőleg magyarul vezettessenek. Filtsch ur ebben a törvény és autonomia megsértését látja: »Mert az 1868. évi XLIV. t. cz. 14 §-a a nemzetségek egyenjoguságáról határozottan azt mondja, hogy az egyházközségek és anyakönyvvezetésnek nyelvét tetszés szerint határozzák meg. Hogy jut a konvent hozzá, az egyházközségek ezen törvényesen biztosított jogát megdönteni?«

Hát úgy, hogy nem is akarja megdönteni! Hát úgy, hogy a konvent főhatósága az egyes egyházaknak, tehát hozhat határozatokat a törvény keretén belül. Már pedig a törvény egy szóval sem rendeli el a nem magyar vezetést, hanem csak megengedi, a konvent pedig szintén megengedi, de lehetőleg magyar nyelven vezetve kívánja.

»A konvent magyar chauvinizmusa abban nyilvánult továbbá, hogy megakadályozta a tót nyelvű tagokat, a tanácskozásokban anyanyelvüket használni.« -- -- -- »E magatartás nemcsak nagy türelmetlenség, hanem durva megsértése a nemzeti jog törvénynek.«

Megengedjük, hogy a törvény értelmében joguk van az illetőknek anyanyelvükön, tehát tótul beszélni. Amde azt csak megengedi nekünk F. ur, hogy az viszoat a legdurvább eljárás, hogy valaki magyar gyűlésen, magyar közönség előtt, melyből talán tíz ember nem ért tótul, tüntetőleg a tót nyelvet használja, mikor tud magyarul is!

Különben az illetők jogát maga az elnök védelmezte meg és így beszélhetek tótul tetszés szerint.

Azt kérdezhetné valaki, hogy mi indította F. urat a panszlavizmus védelmére? Ő maga azt mondja erre: »A jog és igazság védelme.« Mi azt hisszük: hangulat csinálás a szászok közt, azaz agitálás a csatlakozás ellen, a mint czikke végén egyenesen be is vallja.

Csak hogy van ám az erdélyi ág. ev. egyházkerületnél még egy magasabb forum is. Az, mely a brassómezei ág. ev. magyar esperesség csatlakozását a tiszai kerülethez engedélyezte.

Ugyanez a forum hozzászóllhat ehhez a kérdéshez is. Az ellen pedig még Németországhoz sincs apelláta!

E. M. K. E.

Holnap tartja az E. M. K. E. brassómezei fiókegylete negyedik rendes közgyűlését és ezzel kapcsolatosan a Székely Mózes emléktábla leleplezését.

Ez ünnepélyre a választmány következő meghívót adta ki.

Meghívás.

Az »Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület« brassómezei választmánya f. évi október hó 27-én vasárnap, d. e. 11 órakor az »Európa« nagy termében

IV. RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

tartván, van szerencsénk arra Czimedet tisztelettel meghívni.

A közgyűlés után a »Székely Mózes emléktábla« fog lelepleztetni, mely ünnepélyre szintén van szerencsénk tisztelettel meghívni.

Brassó, 1889, október hó 15-én.

A választmány nevében:

Szterényi József, Koós Ferenc, titkár, elnök.

Az ünnepély után az »Erőpa« nagytermében társas-
ebéd rendeztetik.

Az ünnepély programja.

I.

Emléktábla-leleplezés.

1. Alkalmi óda — írta s szavalja Végh Mátyás.
2. Emlékeszéd — tartja Koós Ferencz.
3. Az emléktábla leleplezése.

II.

A közgyűlés.

1. Elnöki megnyitó.
2. Az 1888. évi aug. 19-é tartott III. rendes közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása.
3. Titkári jelentés.
4. Pénztári jelentés.
5. Alelnök, jegyző, és ellenőr választása.
6. A választmány indítványai.

Választmányi ülés volt tegnap d. u. a kaszinó könyvtárhelyiségében, előkészítéseül a közgyűlésnek. A gyűlés meglehetősen látogatott volt. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után sajnálattal vette tudomásul a választmány Szentí Balint ellenőr lemondását, ki városunkból eltávozva, e tisztét tovább nem viheti. A gyűlés jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét Szentinek az egylet alakulása óta tanusított tevékenységéért.

Ezután előterjesztetett a brassói magyar dalárda levele, melylyel — válaszolva a választmány felkérésére — kijelenti, hogy tekintettel arra, hogy a szept. 18-án és okt. 2-án tartott választmányi ülések a működés beszüntetését mondták ki, a mig a közönség a dalárda iránt nagyobb érdeklődést nem tanusít s a dalárda a működéstől tényleg vissza is vonult (!), továbbá arra, hogy a »Brassó« legutóbb méltatlan támadásokkal illette a dalárdát (!?) a mi a működő tagokat egy időre teljesen lehangozta, végül, hogy a közönség közönye az utóbbi időben sem mult el, — a Székely Mózes emléktábla leplezési ünnepélyen énekek közre nem működik.

E levél kapcsán az elnök kiállításba helyezvén, hogy talán mégis fognak a dalárda tagjai részt venni a gyűlés e levél tárgyalását felfüggesztette a jövő üléssig

Ezután kimondta a választmány, hogy tekintettel a felhalmozódott teendőkre, a titkár mellé egy jegyző választását is ajánlja a közgyűlésnek.

Az igazgató választmány a népkönyvtárak kezelésére egy szabályrendelet készítését rendelve el, annak elkészítésére Orbán Ferencz szakisk. igazgató kérését fel.

A közgyűlési tárgysorozat megállapítása után tudomásul vétetett a középfaipariskola igazgatóságának jelentése, mely szerint a 100 frt ösztöndíjat a folyó tanévre Siposs András ág. ev. vallásu, hétfalusi ifju kapta, végül pedig előterjesztetett az igazgató választmány átirata, melylyel melegen ajánlja Koós Ferencz »Eletem es Emlékeim« cz. munkáját. Erre nézve utasította a gyűlés a titkárt, hogy a »Brassó« utján melegen ajánlja ezt az egyesület tagjainak.

Felemelőleg hatott a jelenvoltakra a brassói m. kir. áll. főreáliskola tanári karának hazafias szellem-től áthatott, meleg hangu levele, melylyel 100 frttal alapító taggá lép az Emke-be. A szép levelet — mi-helyt terünk engedi — egész terjedelmében közlendjük Végül Józsa Mihály jelentett be több új rendes tagot

Helyi és vidéki hírek.

Kérelem. Lapunk azon tisztelt előfizetőit, kik előfizetési díjaikkal még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük hátrálékaik mielőbbi szíves beküldésére.

Időjárás. Falb dr. jóslata, melylyel e hó 24-ét kritikus napnak jelezte, közel volt a megvalósuláshoz, tényleg egész nap és még éjjel is óriási szélvész dühöngött városunk fölött, mely mindegyre kergette a fellegetek fejeink fölött.

Kinevezés. A vall. és közokt. m. kir. miniszter a dícsőszenmtártoni áll. polg. leányiskolához kinevezte a kitűnő okmányokkal bíró Máriássy Etelkát ipartanítónővé.

Hangverseny. Vladaia Irén, a párisi opera comique volt primadonnája, kinek művészetében tavaly és ez idén a közönségnek többször alkalma volt gyönyörködni, tegnapelőtt énekelt szép számu közönség előtt. A hangversenyző művésznőnek ismételt fellépésekor többször volt alkalmunk behatóan méltányolni káprázató, nehézséget nem ismerő coloratumáját, remek előadását, — melylyel még a csak szinpadra való tagléjtéseit, elénekelendő darabjainak mintegy drámai eljátszását is elfelejtetni tudja, annyira ered az tempamentumából, s a mesterkéletlen természetesség jellegével bir. Brillians technikája Gounod Faustjából vett és keringőbeu, Aubernek Cavatinájában

(fra Diavalo), Meyerbeer Dinorakjának árnyékkeringőjében jutott érvényre; mig Massenet Cidjének egyik áriájában széles, zeneileg is drámai felfogását kimutatta és Flechtenmacher egy értéktelen apróságában előadásának ellenállhatatlan bensőségével e tartalom nélküli compositiót is a művészet régióiba emelte. A lelkes tetszésnyilvánításokra a művésznő igen szeretetreméltó módon a műsorának számait részint ismételte, részint ujjakkal megtoldotta. — Ugyan-e hangversenyen hallottuk még Pap Sidonia k. a. t (Kolozs-várról) ki szépen fejlett technikával, helyes felfogással, biztos vonókezeleléssel játszotta Vieuxtemps nehéz fantasia appassionatáját Wilhelmj-től egy románczot és népdalokat, mely darabok kíséretét nővére Pop Anna k. a. figyelemre méltó módon játszotta s kit azután Chaupin nehéz G-moll Polonaiseben mint igen jeles zongorajátékos tanultunk ismerni. Ugyancsak zongorán játszott Neugeboren Leon-tin k. a. Schumantól három apróságot, mit már csak azért kell különös dicsérettel kiemelnünk, mert a tulságosan hosszú műsornak kizárólagosan francia és olasz darabjai közé szívesen fogadott változatosságot hozott. Neugeboren kisasszony különben oly szép, nemes felfogással, lágy billentyűzéssel (Anschlag) játszott, hogy mindig örülni fogunk, ha nevével a műsoron találkozunk.

A városi zenekar IV. bérleti hangversenyét holnap este 8 órakor tartja a Nr I. nagy termében.

Egy kis marakodás. Éles ellentétbe került a két száz lap. A szebeni, tehát a pártlap, helyteleníti Filtsch és Zay magatartását s ezzel együtt a brassói százság többségének álláspontját. A brassói lapban maga Filtsch védekezik és hibáztatja Meltzt s Salment, azaz politikai nézetkülönbség van a szászok között. Érdekes Filtsch ur védekezéséből, hogy ő hivatkozik a höltövényi nagy pártgyűlésre s annak helyeslésére. És teszi ezt azután, hogy a »Kr. Ztg.« egy ízben már kijelenté, hogy ama »nagy« pártgyűlésen mintegy 60 választó volt jelen. Az igaz, hogy ez nagy gyűlés és nagy szám szemben a brassómegyei szász választók mintegy 1000-nyi számával! Erre már lehet hivatkozni!

Pótlás. A protestáns nőegylet köszönő közleményéből tévedésből kimaradtak volt: Fink Adolfné, Rusz Ambrusné, Ungvári S. né, ifj. Zanesuné urnők és Gencsy András ezredorvos ur, kik szintén hozzájárultak a nemes czélhoz.

Phonograph. Holnap, vasárnap este fél 8 órakor a három literhez czimzett vendéglőben érdekes phonograph-mutatvány lesz. A ki még nem látta Edisson e remek találmányát, most alkalma van rá.

Körjegyző választás. A balázstelki (kis-küküllőm.) körjegyzői állásra e hó 22-én választott meg egyhangulag Kuthy Gyula a bonyhai körjegyzői csoport segédje. Gratulálunk a szerencsés választáshoz és a megérdemelt előléptetéshez.

Az országos vásár. Kolozs-várt e hó 30-án kezdődik. A vásár napja november 2-án van. A baromvásár ez őszi vásárról elmarad, a szarvas-marhák közt uralkodó szájs- és körömfájás miatt. A lóvásár e hó 30-án tartatik meg.

A német császár különvonata, mely a mult szombaton indult el Berlinből, mint a »Post« jelenti hétfőn éjjel Bronzen és Franzensfeste közti kisiklott. Szerencsére senkinek sem történt baja.

Albrecht főherczeg Párisban. Albrecht főherczeg f. hó 23 án délután háromnegyed hat órakor nagy kísérett Párisba érkezett. A pályaudvaron Zichy gróf osztrák és magyar nagykövet fogadta.

A jó hírnévnek örvendő Vas szállodát Aradon teljesen renováltak, ujjonnan berendezték és az ujjkor igényeinek minden tekintetben megfelelő kényelemmel látták el. A szálloda vezetését annak alapítója Vas Mátyás us vállalta magára a mi a f. cz. utazó közönséget bizonyára kellemesen fogja hatni.

Kossuth, mint olasz senator. Velenczéből a »P. L.« azt a fölötte valószínűtlen hirt kapta, hogy Kossuth Lajost az olasz kamara indítványára honosítani fogják, azután pedig kinevezik senatornak.

Lefőzött kántor. Egy vidéki község kántora fizetés felemelést kért községétől. A kupaktanáas hősasz tanácskozás után kereken elutasította a kántor kérését ezzel tromfolván vissza a kérést: »Hát Dávid királynak volt-e fizetése? pedig az a maga zsoltárait énekelte.«

Hadihajók — papirból. A német tengerészeti hatóságok, hir szerint, új utat egyengetnek a felkapott papir-cultus terjesztésére. Azt a kérdést tűzték ki: lehet-e papirból hajót építeni? A felelet, a mennyire sejteni lehet, miután az eredményből hivatalos titkot csinálnak, az, hogy lehet. Tizenegy láb hosszú és 16 hüvelyk mély, majdnem ugyanilyen széles torpedo hajóval tettek kísérletet, a mi arról győzte meg a tengerészeket, hogy a papir, mint hajoépítő anyag rendkívül szilárd és ruganyos.

Aranyárkeletpótlék. A vámilletékekben ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításnál, a törvény értelmében szedendő aranyárkelet pótlék 1889. évi november hóra tizenkilencz százalékban állapított meg.

Közgazdaság.

Országos vásár volt a héten városunkban. Az időjárás szokatlanul kedvezett neki. Habár az orsz. vásárok, különösen nagyobb városokban, az utóbbi években sokat vesztek régi jelentőségükből, mert nagyobb városokban egész éven át kapható minden, s habár a jelenlegi brassói vásárok még árnyai sem lehetnek a vasut előtti brassói vásároknak, az idő s körülményekhez mérten ezen országos vásárunk igen jónak mondható.

A baromvásár szerdán és csütörtökön elég élénk képet mutatott, bár szarvasmarha kevesebb s gyengébb minőségű hajtattott fel, mint máskor. Örvendetes jelenség volt, hogy a vásáron sok románial lókereskedő jelent meg, kik nagyszámu szép lovat vásároltak össze, a mi az árakra nagy befolyással volt.

Szerdán a háromszéki butor-, faedény- s agyárúknak volt kitűnő vásár. Butor alig maradt meg néhány darab, faedény — daczára a nagy hozatalnak — semmi.

Az általános vásár nagyon keresett volt ez alkalommal. A hozatal kész ruhákban, rőfös árúknak, bőrneműekben s különféle vegyes czikkeknél még tulságos nagyra is mondható. Azonban a kereslet is nagy levén, a különbség nem volt oly feltűnő. Különösen jó vására volt a kész ruhaneműeknek s a láb-beliéknél, ezenkívül a vásáruknak (kapák, ásók s kaszák) valamint általában a női divatczikkeknél.

Gyenge volt a vásár kötelneműekben, melyeket a segesváriak hoztak.

A gabonapiacz ezuttal is erősen volt látogatva s nem tulznunk, ha a piacra hozott mennyiséget huszonöt-harmincz vagonra tesszük.

Árai rendesek voltak; nevezetesen buza 5-80 frttól 6-20 frtig; rozs 4 frttól 4-20 frtig; árpa 2-40 frttól 2-90 frtig; tengeri 3-20 frttól 3-80 forintig hektoliterenként.

Hüvelyes vetemények is nagy mennyiségben hozattak piacra. Igy borsó 4—6 frtig, paszuly 4—5 frtig s lencse 6—12 frtig hektoliterenként.

Az országos vásár egybeolvadván a hetivásárral óriási volt a baromfi hozatal. Ennek árai a következők voltak: csirke 55—70 kr; liba 1-80—2-20 frt; kacsa 70—90 kr páronként.

Malaczok 2—6 frt. között voltak.

A tojás ára volt: 8 darab 20 krért.

E héten a husarak Brassóban a következőképen, alakultak: marhahus 40 kr; sertéshus 48 kr, borjú-hus 32—44 kr, olvasztott zsir 70 kr, faggyu 21 kr, olvasztott faggyu 31 kr.

A tűzifa ára köbölként 1-10—1-20 m. hosszúságban 8-50—9 frt.

Süketeknek. 155 35—50

Egy egyén, a ki egy egyszerű szer által meggyógyult 23 évi süketésgéből és fülzugásból, kész annak leírását német nyelven mindenkinek ingyen elküldeni. Czim: J. H. Nicholson, Wien XI., Kolingasse 1.

Brassói vasutforgalom.

Vonatindulások: a) Budapest felé: vegyes vonat reg. 5 óra 54 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 15 perczkor; személyvonat este 7 óra 7 perczkor b) Bukarest felé: gyorsvonat reggel 5 óra 3. percz és délután 2 óra 14 perczkor. **Vonatérkezések:** a) Budapest felől: személyvonat délelőtt 9 óra 45 perczkor; gyorsvonat d. u. 2 órakor; vegyesvonat este 8 óra 32 perczkor. b) Bukarest felől: gyorsvonat d. u. 2 óra 5 perczkor s éjjel 10 óra 17 perczkor. Pénteken reggel 7 óra 23 perczkor különvonat érkezik Predealról.

Brassói piaczi árfolyam.

— A pesti m. keresk. bank jelentése. —

Brassó, 1889. október hó 26-án.

Román pairpénz à 20 frankos	9.43 vétel	9.44 eladás
» Ezüstpénz à 20	9.40	9.45
Napoleon-d'or (aranypénz)	9.46	9.47
Török lira	10.73	10.75
Arany	5.60	5.62
Orosz papirrubel	122.50	123.—

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllőmegye részéről Horváth László (Segesvár.)
Kis-Küküllőmegye részéről Gyöngyössi István (D.-Szent-Márton)

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Székelyi József. Napoca.

